

9 779190 365701

*Arkitekten Vol. 111. Nr. 15, 2009. Tema: Radar – Dansk arkitektur 2009.
Konkurrence: Fremtidens forstad – Greve Midtby. Andet: Kommentarer til
Bolig+. WAF Awards. SE-09. Ny fondsbro. Klima og Arkitektur.
Meddelelser fra Akademisk Arkitektforening og Arkitektforbundet.*

arkitekten

I forbindelse med det internationale klimatopmøde COP15 i København har Kunstakademiets Arkitektskoles Institut for Teknologi og Institut for Planlægning i samarbejde med arkitekten Philippe Rahm, forskere og studerende sat fokus på arkitekturens rolle i klimadebatten. Udstillingen Klima og Arkitektur er et sanseligt, poetisk og arkitektonisk indspil til den aktuelle debat om klimaspørgsmålet. Af Terri Peters

Foto: Terri Peters

Mellem 'arkitekturen' og kroppen

"Det er en radikal, men meget enkel arkitektur," siger arkitekten *Philippe Rahm* om sin "The New Olduvai Gorges", som indgår i udstillingen *Klima og Arkitektur* på Kunstakademiets Arkitektskole. Rahms installation er en interaktiv, flerdimensional oplevelse, hvor der bydes på mynte- eller chilivand, technomusik, svingende gymnastikredskaber, ultraviolet lys, en kogende kødgryde og et langt, hvidt bord med laksesushi.

Hans idé med at lade de besøgende opleve sammenhængen mellem deres eget indre 'klima' (gennem følelsen af varme eller kulde) og forskellige ydre stimuli (som fx at drikke chilivand eller stå under lamper, der fremmer frigivelsen af melatonin) er udtryk for en enkel, men foruroligende tankegang. Arkitektoniske oplevelser som lys, lyde og rumlige forløb er mere end bare visuelle input og æstetik – de påvirker vores indre velbefindende.

Helt uden brug af lagkagediagrammer, statistikker om den globale opvarmning og CO₂-udslip eller 'ubekvemme sandheder' præsenterer Rahm de besøgende for noget, de allerede havde en intuitiv fornemmelse af og nu oplever på en poetisk og sanselig måde: Vores ydre klima har en direkte indvirkning på vores fysiologi. Får vi det for varmt, gælder det om at gøre noget, der virker nedkølede. Hvis den er gal med dagslysbalancen, må vi kompensere

og lægge vores vaner om. Vi har brug for nye indfaldsvinkler til klimaproblematikken og forholdet til vores omgivende miljø.

Titlen "The New Olduvai Gorges" har Rahm valgt som en reference til de ældste menneskefund og bosættelser i Afrika. Hans søgen efter biologiske, geografiske eller miljømæssige forklaringer og inspirationskilder til arkitektonisk form er drivkraften i hans provokerende installationer, som demonstrerer, hvordan klimaet fungerer på mange forskellige niveauer, fra det indre klima i menneskekroppen til det ydre klimasol og vand. Helt centralt for arkitekturen er, ifølge Rahm, vores behov for at bibeholde en kropstemperatur på 37 grader. Han har omhyggeligt iscenesat en række sansoplevelser for udstillingens besøgende med 'enkle' temaer, som lægger op til komplekse forståelser af miljøet og klimaet.

De begreber, han har valgt at udforske arkitektonisk, er varme, kulde og den naturlige døgnrytme. Når man ankommer til udstillingen, bliver man mødt af lugten af kogende kød og et bed med mynteplanter. Man kan hænge frakken fra sig på et garderobestativ og sætte sig på metalristen over myntebedet med et krus koldt vand med myntesmag. Der er et lyspanel med køligt, fluorescerende lamper og en vifte, der giver en svalende brise fra sig. Det her er den kolde zone, og Rahm forklarer, at vi som

mennesker arbejder på højtryk med konstant at forholde os til vores ydre og indre miljø, og at vi har brug for at spise og bevæge os for at få pulsen op og for at kunne holde varmen. Han tror, at en bedre forståelse af vores reaktioner på miljøet omkring os kan være vejen til en bedre tilpasset arkitektur. "Kan du forestille dig et hus, hvor der ikke er de sædvanlige 20 grader, men betydelig mindre, måske 10 grader?" spørger han og udfordrer dermed det modernistiske standard-indeklima, som han foreslår, at der kompenseres for med personligt eller kontekstuel design. "Det vil kræve, at man spiser en masse kød."

I udstillingens varme zone, hvor chiliteen serveres, er der et panel med glødepærer og hængende højtalere, hvorfra der strømmer technomusik med 120 slag i minuttet, som skal få pulsen til at stige. "Hvis man spiser en chili eller gnider den mod huden, stimulerer det de samme kanaler i hjernen, som hvis man opholder sig i 44 graders varme," forklarer Rahm. "Princippet er, at det ydre klima påvirker kroppen direkte." En tredje zone er oplyst af fluorescerende blå lamper med en horisont af ultraviolet lys og UV-spots. En lille mark med gulerødder (der giver D-vitamin og styrker ens nattesyn) og et plastbord med fede fisk, der skal give os de D-vitaminer, vi ellers skulle have fået fra solen, refererer til tanken

Foto: Philippe Rahm Architects

om den naturlige døgnrytme. Rahm forklarer: "Jeg ønskede at give valget mellem meteorologiske og fysiologiske elementer. Arkitekturen befinder sig midt mellem de to tilstande, som en slags mediator."

Den canadiske arkitekt *Philip Beesleys* "Sargasso Cloud" fremstår som en levende organisme i stil med et koralrev, et bevægeligt, sensibelt miljø, der afspejler hans alternative tilgang til bæredygtighed og ikke mindst energiudveksling og påvirkelighed. Den lette, vertikalt flerlagede installation både hænger ned fra loftet med sin struktur af akrylnet og dinglede, forpjuskede fjer (som man kan gå indenunder) og stiger op fra gulvet i klynger af sammenfiltrede bambusstrukturer. Den er opkaldt efter søen midt ude i oceanet, det gådefulde Sargassohav, der har inspireret Beesley til at studere, hvordan lag af levende organismer overlever i komplekse økosystemer. "Sargasso Cloud" blev til i august måned på en intensiv 14 dages workshop med et internationalt hold af arkitektstuderende i samarbejde med Mette Ramsgaard Thomsen fra Center for IT og Arkitektur (CITA) på Kunstakademiets Arkitektskole.

Modsat den gængse opfattelse, der siger at bygninger forbruger energi og materialer i et ensrettet energiflow, ansporer "Sargasso

Cloud" med sin udformning de enkelte komponenter i strukturen til at forholde sig til og reagere på hinanden. Installationens øverste lag får energi fra griddet, mens det nedre bambuslag er udstyret med naturlige eddikebatterier, der genererer energi til de blinkende LED-lys, som forplanter sig op i de øvre lag. Publikums bevægelser fremkalder en respons fra skulpturen ved hjælp af sensorer, der styres af mikroprocessorer. Bevægelserne giver sig udslag i en skælven i de bevægelige akrylfjer og får dermed luften til at bevæge sig som et åndedrag. Skulpturen er ikke tænkt eller designet som en monolitisk helhed, der nødvendigvis skal genskabes nøjagtigt, som den var, hvis nogle af delene går i stykker. "Sargasso Cloud" er fleksibel i modsætning til mange mere mainstream-agtige arkitektoniske systemer; nye komponenter kan erstatte de gamle, og nye lag kan tilføjes. "Sargasso Cloud" bygger på tanken om en fremtidig arkitektur, der ved hjælp af robotteknologi og interaktivitet vil kunne tillade bygninger at reagere på og tilpasse sig omgivelserne og miljøet.

Rahm og Beesleys værker udforsker grænserne mellem 'arkitekturen' og kroppen. Rahm udstillede for nylig på Louisiana i forbindelse med "Fremtidens arkitektur er grøn". Det samme gjorde R&Sie(n), der tilhører den

samme gruppe af arkitekter som Rahm og Beesley. De udstillede en arkitektur, der dør og 'går i forrådnelse'.

Mens R&Sie(n) sætter spørgsmålstegn ved den gængse opfattelse af bygningers livscyklus, fokuserer Rahms værker på vores sansede oplevelse af arkitekturen og Beesleys værker på arkitektoniske ideer om energi-'udveksling' i modsætning til -forbrug.

Klima og Arkitektur, som desuden byder på vinderprojekterne fra studieprisopgaven "Sustainable Living" og den ph.d.-studerende *Charles Bessards* kortlægning af vandstande i København, er en ambitiøs udstilling, der sætter spot på eksperimentelle tilgange til bæredygtighedsprincippet og fremlægger forslag om hybride muligheder for en fremtidig arkitektur.

Terri Peters er arkitekt og ph.d.-studerende.

Artiklen er oversat fra engelsk af *Cornelius Holck Colding*.

"Klima og Arkitektur" vises på Kunstakademiets Arkitektskole, Udstillingen, Danneskiold-Samsøes Allé 51, Holmen indtil den 20. december 2009.